

Авторска реч – речта на автора разказвач.

Пряка реч – думите на литературния герой, изразени в **монолог** (героят говори сякаш на себе си), **реплика** (кратък израз) или **диалог**, са запазени без изменение.

Непряка реч – предаване на авторската и пряката реч чрез преразказ.

Авторска реч:

Децата гледаха през прозореца към небето и си казваха:

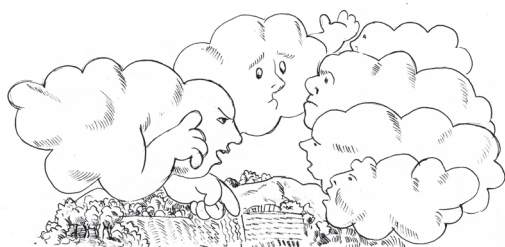
Пряка реч:

– Я, какъв силен дъжд вали!

Непряка реч:

А децата гледат през прозореца към небето и се радват на силния дъжд.

1. Поставете препинателните знаци в края на видовете изречения според целта на изказване.

Сърдитият облак

Водачът на облаците – най-големият сив облак, беше тръгнал на разходка__ Забелязаха го цветята от една гора и му се помолиха__

– Мили облако, много сме жадни, напои ни с дъжд__

Забелязаха го дърветата и му извикаха:

– Облако сив, изпрати ни дъжд__ Вехнем от жажда__

Забеляза го изсъхналата земя и въздъхна:

– Облако могъщ, цялата съм напукана от горещина, освежи ме с росен дъжд__

Отпрати се големият сив облак към събратята си и им каза:

– Стига сте скитали, братя__ Трябва да полеем земята, че цялата е изсъхнала__

От жажда вехнат и цветята, и дърветата__

Но нито един облак не го послуша__ Всички летяха безцелно из небесния простор__

Тогава водачът на облаците страшно се разсърди__ Загърмя, затрещя от гняв__

– Идвайте веднага тук__ Трябва да полеем земята__

Изплашиха се облаците и се събраха над гората__ Едри капки дъжд закапаха по жадната земя__

А децата гледаха през прозореца към небето и си казваха:

– Я, какъв силен дъжд вали__

по Я. Щитницка

2. Какви изречения не са употребени в текста?

а) въпросителни изречения

б) възклицателни изречения

в) подбудителни изречения

3. Коя реч е маркирана?

а) авторската реч

б) пряката реч

в) непряката реч

4. Подгответе се за преразказ на текста, като изпълните следните задачи:

1. Подредете епизодите в приказката.

☐ „Отправи се големият сив облак към събратята си...”

☐ „Мили облако, много сме жадни!”

☐ „Я, какъв силен дъжд вали!”

Какъв вид план съставихте?

а) план от цитати

б) план от заглавия на частите

в) план от съобщителни изречения

2. Какъв вид изречение по цел на изказване **не е употребено** в плана?

а) съобщително изречение

б) подбудително изречение

в) възклицателно изречение

3. Съставете свой план от:

въпросителни изречения

съобщителни изречения

1. _____

1. _____

2. _____

2. _____

3. _____

3. _____

4. Открийте **синонимните групи**, като попълните таблицата.

а) сърдит

1. жега, зной, огнено слънце, адски пек

б) вехнеш

2. ядосан, гневен, намръщен, начумерен

в) горещина

3. посърнал, клюмнал, линееш

а)	
б)	
в)	

5. **Какъв** е големият сив облак?

а) грозен, опасен, безмилостен

б) сърдечен, жалостив, състрадателен

в) мързелив, бавен, бездееен, нехаен

1. На кой ред подчертаната дума е казуемо?

- а) Под краката ми шумят опадали листа.
- б) Падна чудна лятна нощ, прохладна и свежа.
- в) Падащи звезди прорязват нощното небе.

2. Как се нарича изречението, което има едно казуемо?

- а) просто изречение
- б) смесено изречение
- в) сложно изречение

3. В кое изречение спомагателният глагол СЪМ е казуемо в съчетание с прилагателно име?

- а) Вълците и лисиците са опасни хищници.
- б) Малкото вълче е игриво.
- в) Бродещият край селото вълк е единак.

4. Кое изречение не е просто?

- а) Не ти трябва безценен камък при верен приятел.
- б) Кажете ми кои са приятелите ти, за да кажа какъв си.
- в) Приятел в нужда се познава, а не на сватба.

5. Защо изречението: „Мечката се обърна, затица се и изчезна в гората.“ е сложно?

Съставете от това сложно изречение прости изречения.

6. В кое изречение съществителните от мъжки род са членувани правилно?

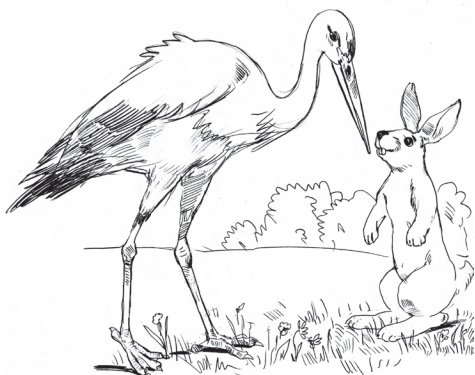
- а) Извън градът край каналът мътеше млада патица.
- б) Студът беше толкова голям, че патенцето замръзна в леда.
- в) Из гъсталакът се показаха три великолепни лебеда.

7. В кое изречение има повече от един подлог?

- а) Две семейства се биеха за една глава от змиорка.
- б) Един пуяк се наду като кораб с изпънати платна.
- в) Върху бедното патенце се сипеха удари и подигравки от всички страни.

1. Прочетете разказа и изпълнете задачите след него.

Веднъж Заекът отишъл при Щъркела и го помогнал да му направи лъвски зъби.

– Защо искаш лъвски зъби, Зайо? – попитал го Щъркът.

– Искам да съм като лъва. Тогава лисицата ще се страхува от мен – обяснил Заекът.

Щъркелът се усмихнал, но все пак направил на заека лъвски зъби. И те били много, много големи.

– О, колко са хубави – останал много доволен от лъвските зъби Заекът. – Сега лисицата ще бяга от мен. Благодаря ти.

И Зайо тръгнал да търси Лисана. Тук погледнал, там погледнал – никъде я няма. И неочаквано я зърнал съвсем близо до себе си. Разтреперан от страх, той си плюл на петите.

На другия ден Заекът отишъл отново при Щъркела и му се оплакал:

– Няма никаква полза от тези зъби. Искам да ми направиш по-големи. Можеш ли?

– Мога – усмихнал се Щъркелът, – но на тебе ти трябват не лъвски зъби, а лъвско сърце, драги ми приятелю.

1. Какво **произведение** е текстът?

а) мит

б) приказка

в) басня

2. Кое **заглавие** е подходящо за текста?

а) Страхливият заек

б) Горският зъболекар

в) Щъркел и заек

3. **Какви** са изреченията?

Вълкът козината си мени, но нрава – не.

Преоблякъл се Илия, погледнал се – пак в тия.

а) гатанки

б) пословици

в) поговорки

Каква поука можете да добавите като извод от тази басня?

4. Какво е значението на израза „*плюя си на петите*“?

- а) да избягам от някъде
- б) тръгвам пеш
- в) успокоявам се

5. Кое изречение е **просто**?

- а) Заекът бяга, треперейки от страх.
- б) Заекът се разтрепери от страх и побягна.
- в) Докато заекът бягаше, трепереше от страх.

6. Защо заекът си пожелал „*лъвски зъби*“? Посочете две причини от текста.

2. Подчертайте в текста глаголните форми на -л, които помагат да се преразкажат думите на героите.

Веднъж заекът помолил щъркела да му направи лъвски зъби. Горският зъболекар се учудил на Зайовата молба. Като чул обяснението на Заека, че иска да е като лъва и лисицата да се страхува от него, Щъркелът се усмихнал. Все пак направил лъвските зъби, които били много, много големи. Заекът останал много доволен. Сега лисицата щяла да бяга от него. Като благодарил на Щъркела, тръгнал да я търси. Изведнъж я зърнал съвсем близо до себе си. Веднага побягнал, треперейки от страх. Отново отишъл при Щъркела и му се оплакал, че нямало полза от тези зъби – нека му направи по-големи. Щъркелът пак се усмихнал и приятелски посъветвал заека, че не му трябва лъвски зъби, а лъвско сърце.

Допълнете таблицата с формите на глаголите.

сегашно време	мин. свършено време	форми на -л, -ла, -ло, -ли
<i>отива</i>	<i>отиде</i>	<i>отишъл</i>
<i>моли</i>	<i>помоли</i>	
<i>учудва се</i>		
	<i>чу</i>	
<i>усмихва се</i>		